

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN/ICCH: 2149 - 9225

Yıl/Year/Год: 6, Sayı/Number/Номер:
25, Aralık/December/Декабрь 2020,
s./pp. 766-768

Geliş/Submitted/ Отправлено: 20.11.2020

Kabul/Accepted/ Принимать: 22.12.2020

Yayımlanma/Published/ Опубликованный: 25.12.2020

10.29228/kesit.47765

Çeviri

Translated Article

Переведенная Статья

Dr. Öğr. Üyesi Nesrin ERTÜRK

Sakarya Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi

Felsefe Bölümü, Türkiye

nesrinerturk@sakarya.edu.tr

 ORCID 0000-0002-8723-1607

YARATICILIK VE KURTULUŞ¹

Nikolay A. BERDYAEV

Tüm inançların en büyük mistikleri, Tanrı sevgisini ve Tanrı ile bütünleşmeyi kişisel kurtuluş-tan daha yükseğe koymuşlardır. Dışsal Hristiyanlık sık sık mistikleri tinsel hayatın ağırlık noktasını kişisel kurtuluş yollarının merkezine koymadıkları, mistik sevginin tehlikeli yollarına inandıkları için suçlamıştır. Çünkü mistisizm farklıdır, tinsel hayatın asketik aşamasından tamamen farklıdır. Mistisizmin özelliği, Aziz Simeon Novi Bogoslov'un 'İlahiler'inin okunmasıyla anlaşılabilir. Hristiyan mistisizmi kurtuluşu aydınlanma ve dönüşüm, yaratığın tanrılaşması, kapalı maddiliğin aşılması yani Tanrı'dan kopukluğun aşılması olarak da anlar. Tanrılaşma fikri kurtuluş fikrinin üzerinde yer alır. Aziz Simeon Novi Bogoslov² bunu mükemmel bir şekilde ifade etmiştir: "O'nun aşkı ve güzelliğine gark oluyorum ve içim Tanrısal bir haz ve huşuyla doluyor. Ben ışığın ve ihtişamın bir parçası oluyorum: Yüzüm –tıpkı âşık olduğum Sevgilim'in yüzü gibi– ıslıl ıslıl parlıyor ve vücudumun her yerinden ışıklar fışkırıyor. İşte o zaman güzellerden daha güzel, zenginlerden daha zengin, tüm güçlülerin en güçlüsü, kralların en

Cite as/Atıf: Berdyaev, N. A. (2020). Yaratıcılık ve Kurtuluş (Çev.: Nesrin Ertürk). *Kesit Akademi Dergisi*, 6 (25): 766-768. <http://dx.doi.org/10.29228/kesit.47765>

Checked by plagiarism software. Benzerlik tespit yazılımıyla kontrol edilmiştir. CC-BY-NC 4.0

¹ Berdyaev, Nikolay A. (1992). *Eros i Lichnost. Filosofiya Na Pola I Lyubovta (Eros ve Kişi: Cinsiyet ve Aşkın Felsefesi)*, [Rusçadan çeviren Lidya Denkova], Sofya: Gal-Iko Yayınevi, 115–118

² Aziz Simeon Novi Bogoslov (yak. 966–1042). Hristiyan mistik, 'İlahiler' adlı kitabın yazarı, duyuşal ve duyuşal olmayan her şeyin 'yaratılmamış Işık'a dâhil olduğu görüşüne dayanan İsihazm (sükûneti koruma) akımının öncüsüdür. (ç.n.)

yücesi ve –sadece yeryüzünde değil, gökyüzünde de gözle görülebilen her türlü nesnenin– en temizi oluyorum.” Burada Ortodoks Doğu’nun en büyük mistiğinden alıntı yapıyorum. Mistiklerde ağırlık merkezinin asla kurtuluş çabası olmadığını doğrulayan Doğu mistisizminden – Latin Katolik ya da Alman mistisizminden– sayısız örnek verilebilir. Katolik mistisizm Katolik teolojinin legalizmini/kanuncululuğunu, Tanrı ve insan ilişkilerini, hükümler/efendi-köle ilişkileri olarak anlamayı aşmıştır. Bossuet ve Fenelon’un³ tartışması teolog ve mistik tartışmasıdır. Mistik yolda daima diğerkâmlık, özveri/feragat, kendini unutmaya, Tanrı’ya sonsuz sevgiyi keşfetme vardır. Ancak Tanrı’ya karşı sevgi, her tür bunalımın aşıldığı, özgürleştiren ve insandaki olumluyu ortaya çıkaran tinin yaratıcı halidir. Tanrı’ya karşı sevgi amaçtır ve o artık olumludur. Tanrı’ya karşı sevgi insan doğasının yaratıcı dönüşümüdür, ancak o aynı zamanda tinsel yükseklığe, hayattaki tanrısal olana karşı da sevgidir. Tanrısaldaki eros tinsel uçuştur/yükseliştir, tinsel büyümedir, tinin yaratıcı halinin bunalım hali üzerindeki zaferidir; bu, Platon’un ‘Phaedrus’ta sözünü ettiği ruhun kanatlarının büyümesidir. Varlığın olumlu içeriği, yaratıcı, dönüştüren sevgidir. Sevgi hayatın özel, ayrı bir yanı değildir; sevgi, hayatın tamamıdır, hayatın doluluğudur. Bilgi de sevginin açığa çıkarılmasıdır, sevenin nesnesiyle, varlıkla, Tanrı ile bilişsel bütünleşmesidir. Aynı şekilde güzelliğin yaratıcılığı da sevginin varlıktaki ahengi açığa çıkarmaktır. Sevgi, sevilenin yüzünü ebediyette ve Tanrı’da onaylamaktır, yani varlığın onaylanmasıdır.

Ancak Tanrı’ya karşı sevgi, yakın sevgisinden, Tanrı’nın yarattıklarına karşı sevgiden ayrılamaz. Hristiyanlığın kendisi tanrı-insani sevginin açığa çıkarılmasıdır. Beni kurtaran, daha doğrusu benim doğamı dönüştüren sadece Tanrı’ya olan sevgim değil, insana olan sevgimdir de. Yakınımaya karşı, kardeşlerime karşı sevgi, sevgi ile yapıp ettiklerim benim kurtuluşumun, dönüşümümün yoluna girer. Kurtuluşumun yoluna hayvanlara ve bitkilere, her bir ot tanesine, her bir taş, derelere/ırmaklara ve denizlere, dağlara ve ovalara karşı sevgim de girer. Böylece hem ben hem bütün dünya kurtulur ve aydınlığa erişilir. Kendini kurtarmak adına insana ve doğaya, canlı olan her şeye karşı ölü ilgisizlik/kayıtsızlık, “serin harem ağlarının kalbini” hazırlayarak, insan doğasını kurutan dini egoizmin iğrenç ifadesidir. Hristiyan sevgisi “camdan sevgi” olmamalıdır. “Camdan sevgi” çarpıtılmış tinsel sevgidir. Sadece ruhun tine dönüştüğü tinsel-ruhsal sevgi canlı, tanrı-insani sevgidir. Zaman zaman karşılaşılan insanlara ve dünyaya karşı keşiş-asketik düşmanlık, kalbin soğutulması, canlı ve yaratıcı olan her şeyle öldürücü ilişki Hristiyanlığın dejenerasyonu/yozaşması, Hristiyanlıkta düşüş/çöküş, bozulmadır. Tanrı’nın ve yakınun sevilmesi –İsa Mesih’in miras bıraktığı/öğrettiği sevgi– emrinin, dışsal tevazu ve itaat emriyle değiştirilmesi, Hristiyanlığın bozulması/yozaşması demektir, Hristiyanlığın tanrısal hakikatini algılayamamak demektir. Özellikle Ortodoks Doğu’nun kozmik dönüşüm ve aydınlanma fikrine en yakın olduğunu belirtmek gerekir. Batı Hristiyanlığı için yargı karşısında savunma fikri daha yakındır. Bundan dolayı Batı’da özgürlük ve inayet, inanç ve iyi ameller

³ **Fenelon** (François de Salignac de la Mothe) (1651–1715). Fransız din adamı, Cambrai’de 1695’ten itibaren başpiskopos. ‘Ölümlerin Diyalogları’ ve ‘Telemachus’un Maceraları’ (1699) adlı romanındaki özgür düşünceleriyle şöhreti ve XIV. Luis’inin acımasızlığını kazanır. Teolojik yazılarından en ünlüleri ‘Tanrı’nın Varlığı ve Sıfatları Üzerine Bir İnceleme’ ve özellikle Molinos ve Madame Guyon’un mistik Dingincilik/Kiyetizm’inin etkisinde yazdığı ‘Azizlerin İlkeleri’dir. **Jacques-Benigne Bossuet** (1627–1704) Fransız piskopos, resmi dini mutlakliğin destekçisi, Fenelon’un, Tanrı ile sevgi ve tefekkürde kişisel birleşme fikirlerine karşı çıkar ve Kilise tarafından suçlanmasına neden olur. (ç.n.)

tartışmaları özel bir öneme sahip olur. Otorite ve dini hakikatin dışsal kriterini aramak bundan dolayıdır. Yalnızca mistikler baskıcı Tanrısal mahkemenin, Tanrı'nın insandan savunma beklediği fikrinin üzerine çıkmışlardır ve anlamışlardır ki, Tanrı'nın savunulmaya değil insanın sevgisine, insanın kendi doğasını dönüştürmesine ihtiyacı vardır. Hristiyan bilincin merkezi problemi tam da budur: Hristiyanlığın özü savunma ve yargı, amansız/acımasız Tanrısal adalette mi yoksa sonsuz Tanrısal sevgide gerçek dönüşüm ve aydınlanmada mıdır? Tam bir tinsel terör yaratan, Hristiyanlığı yargı ile ilişkili anlamak, Hristiyanlığın acımasız ve barbar, kanlı içgüdülerle dolu halkları eğittiği kaba bir yöntemdir. Ancak bu anlayışın tam karşısında Hristiyanlığı sevgi ve özgürlüğün vahyi olarak gören daha derin bir anlayış yer alır. İnsan yaratıcı olmak ve Tanrı'nın yaratma sürecine iştirak etmek için çağrılıdır. İnsana yönelik Tanrısal çağrı vardır ve insan bu çağrıya özgürce cevap vermelidir. Tanrı'nın daima titreyen ve sadece kendileriyle meşgul olan itaatkâr kölelere hiç ihtiyacı yoktur. Tanrı'nın güçlü, özgür ve yaratıcı, seven ve cesur kişilere ihtiyacı vardır. İnsan, kendi sapkın ve günahkâr psikolojisini Tanrı'ya uyarlayarak Tanrı'nın görünüşünü korkunç şekilde çarpıtmıştır ve apofatik teolojinin gerçeği daima hatırlanmalıdır. Tanrı'ya duygusal hayat uyarlamak mümkünse eğer, o hiçbir şekilde en kötü insan duyguları örneğine göre tahayyül edilmemelidir. Tanrı ve insan arasındaki ilişkileri yargı/mahkeme olarak anlamaktan doğan tinsel korku/dehşet ve tinsel panik aynı zamanda savunma ve kurtuluşun Hristiyan inancındaki merkezi konumu, her yönden insanın en kötü duygusal hayatına benzeyen Tanrısalın duygusal hayat anlayışından kaynaklanır. Ama Tanrı Oğul'da sonsuz sevgi olarak açmıştır kendini. Ve bununla acımasız hükümler, kindar ve kızgın efendi olarak Tanrı anlayışı sonsuza kadar aşılır. "Tanrı, Oğlu'nu dünyayı yargulamak için göndermedi, dünya O'nun aracılığıyla kurtulsun diye gönderdi."⁴ "Beni gönderenin benden isteği, bana verdiklerinden hiçbirini yitirmemem, son gün hepsini diriltmem."⁵ İnsan, Göklerdeki Baba'nın mükemmelliğine benzer mükemmellik için çağrılıdır. Hristiyan vahyi her şeyden önce Tanrı'nın Krallığı'nın gelişinin müjdesidir ve her şeyden önce aramız gereken bu krallıktır. Tanrı'nın Krallığı'nı aramak sadece kişisel kurtuluş için çabalamak değildir. Tanrı'nın Krallığı dünyanın dönüştürülmesidir, birlikte dirilmektir, yeni gök ve yeni yeryüzdür.

⁴ Yuhanna İncili, 3, 17.

⁵ Yuhanna İncili, 6, 39.